

Česká školní inspekce Pardubický inspektorát

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIE-1571/21-E

Název	Střední odborná škola a Střední odborné učiliště obchodu a služeb, Chrudim, Čáslavská 205
Sídlo	Čáslavská 205, Chrudim IV, 537 01 Chrudim
E-mail	skola@sos-sou.chrudim.cz
IČ	13582259
Identifikátor	600170772
Právní forma	příspěvková organizace
Zastupující	Mgr. Jaroslav Kořínek
Zřizovatel	Pardubický kraj
Místo inspekční činnosti	Čáslavská 205, Chrudim IV, 537 01 Chrudim
Termín inspekční činnosti	5. až 7. 1. 2022

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Předmětem inspekční činnosti vykonané podle § 174 odst. 2 písm. b) a c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, bylo zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání, včetně hodnocení naplňování školních vzdělávacích programů.

Charakteristika

Střední odborná škola a Střední odborné učiliště obchodu a služeb, Chrudim, Čáslavská 205 (dále „škola“) vykonává činnost střední školy. Škola nabízí vzdělání v oborech

tříletých ukončovaných závěrečnou zkouškou 66-51-H/01 *Prodavač*, 29-54-H/01 *Cukrář* a 65-51-H/01 *Kuchař – čišník*, čtyřletých ukončovaných maturitní zkouškou 18-20-M/01 *Informační technologie* a 65-41-L/01 *Gastronomie* a dvouletého nástavbového oboru vzdělání ukončovaného maturitní zkouškou 64-41-L/51 *Podnikání*. Všechny obory vzdělání byly vyučovány v denní formě vzdělávání. Ke dni zahájení inspekční činnosti škola evidovala v 19 třídách 484 žáků (v oborech vzdělání s výučním listem 250 žáků a v oborech vzdělání s maturitní zkouškou 234 žáků) z nejvyššího povoleného počtu 780 žáků. Ve škole se ke dni zahájení inspekční činnosti vzdělávalo 62 žáků se speciálními vzdělávacími potřebami diagnostikovanými školským poradenským zařízením. Odborný výcvík je uskutečňován jak na vlastních pracovištích v budově školy, tak na pracovištích u smluvních partnerů.

Ubytování a stravování žáků je v případě potřeby zajištěno ve školních jídelnách a v domovech mládeže Střední průmyslové školy Chrudim nebo Střední školy zemědělské a Vyšší odborné školy Chrudim. Zájemci o obědy mohou využívat v budově školy "školní restauraci", kde pokrmy připravují a servírují žáci v rámci produktivní činnosti odborného výcvíku žáků oboru vzdělání 65-51-H/01 *Kuchař – čišník*.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Vedení školy má k účelnému řízení školy i jejímu pedagogickému vedení funkčně rozdelené kompetence mezi ředitele a jeho dvě zástupkyně (pro teoretické vyučování a pro praktické vyučování). Ředitel školy při řízení využívá dlouholeté zkušenosti z působení na této pozici, podařilo se mu vytvořit kvalitní a dobře spolupracující tým, který usiluje o stálý rozvoj a prosperitu školy. Vzájemná komunikace mezi vedením školy, žáky a vyučujícími uvnitř školy je na velmi dobré úrovni, přispívá k vytváření příznivé atmosféry ve škole, což má pozitivní vliv na celý pedagogický proces. Pedagogická rada projednává záležitosti důležité pro realizaci vzdělávací činnosti školy. K dílčím úkolům včetně jejich vyhodnocování se vyjadřují i předmětové komise, které spolupracují nejen s vedením školy, ale také navzájem mezi sebou. Dlouhodobý plán rozvoje školy stanovuje hlavní cíle a strategie činnosti školy na období 2019 – 2023 v návaznosti na Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje výchovně vzdělávací soustavy Pardubického kraje. Mezi priority vedení školy patří zejména zachování oborové nabídky profesního vzdělávání, realizace kvalifikačních a rekvalifikačních kurzů na základě poptávky na trhu práce a spolupráce s odbornou veřejností a partnerskými školami v České republice i v zahraničí.

Materiálně technické vybavení školy je na vysoké úrovni, k jeho zkvalitnění přispělo zapojení do projektů financovaných zejména z prostředků Evropského sociálního fondu. Od poslední inspekční činnosti škola zlepšila podmínky pro svou činnost vybudováním nové učebny odborného výcvíku pro kuchaře a cukráře, nové digitální učebny, rekonstrukcí tělocvičny včetně zateplení a novými okny v budově školy.

Kontrolní činnost vedení školy v oblasti hodnocení průběhu vzdělávání prostřednictvím hospitační činnosti je účelná, i když plně nezachytila některé dílčí problémy v oblasti diferenciace a aktivizace žáků. Je plánována vždy na příslušný školní rok pro úseky teoretického a praktického vyučování. Prostřednictvím školního rádu a dalších vnitřních dokumentů a směrnic má škola přehledně stanovena pravidla výchovně vzdělávacího procesu. Drobné nedostatky v nich byly upraveny a doplněny v průběhu inspekční činnosti.

Pedagogický sbor je stabilizovaný, ke dni zahájení inspekční činnosti byli všichni učitelé teoretických předmětů kvalifikováni, v praktickém vyučování pouze dva učitelé odborného výcvíku neměli odbornou kvalifikaci. Vedení školy vychází vstřícně požadavkům

pedagogických pracovníků a v rámci dalšího vzdělávání si vyučující prohlubují svoje odborné i pedagogické znalosti a dovednosti. Na základě kontrolní činnosti u jednotlivých učitelů identifikuje problematické oblasti a doporučuje vhodné téma vzdělávání pro jejich rozvoj (například týmová spolupráce ve škole, zvládání konfliktů a obtížných situací, praktická asertivita, rozvíjení komunikačních a sociálních kompetencí učitelů, prevence stresu a vyhoření). Vedení školy podporuje spolupráci učitelů, sdílení poznatků prostřednictvím vzájemných hospitací je funkční.

Škola má zřízené školní poradenské pracoviště, kde působí výchovná poradkyně a školní metodička prevence. Výchovná poradkyně se zabývá zejména problematikou vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, komunikuje se školskými poradenskými zařízeními a informuje ostatní vyučující o vhodných metodách práce s těmito žáky. Škola na základě znalostí a vyhodnocení možností a výsledků školy a jejich potřeb realizuje systém vlastních podpůrných aktivit, kterými jsou zejména tzv. individualizace a doučování v matematice, českém jazyce, cizím jazyce a v odborných předmětech. Školní metodička prevence zpracovává aktuální minimální preventivní program, který odpovídá potřebám školy. Program obsahuje strategii předcházení školní neúspěšnosti, šikaně, kyberšikaně a dalším projevům rizikového chování. Jeden den v měsíci ve škole působí psycholožka, která je hrazena z projektu Prevence předčasných odchodů ze vzdělávání a která poskytuje metodickou pomoc pracovníkům školy, žákům a zákonním zástupcům. Vzhledem k poměrně vysokému počtu žáků se speciálními vzdělávacími potřebami by bylo vhodné, aby na škole působil stálý školní psycholog, který by se zaměřil na práci se žáky. Škola cíleně sleduje a vyhodnocuje klíma školy, pracuje se vztahy ve třídě a ve škole prostřednictvím třídnických hodin, realizací projektových dnů a výjezdových akcí, například adaptačních kurzů. K tomu jsou využívány služby Střediska výchovné péče pro děti a mládež ARCHA Chrudim.

Vzdělávací proces ve škole je podporován také prostřednictvím spolupráce s odbornou veřejností a profesními svazy. Dlouhodobě funkční je partnerství školy se smluvními partnery, kteří zajíšťují praktické vyučování žáků jednotlivých oborů vzdělání. Tradiční a účinnou spolupráci má škola s profesními organizacemi, je členem Asociace kuchařů a cukrářů České republiky a České barmanské asociace, aktivně spolupracuje s Cechem podnikatelů hotelů, restaurací a hostinců Chrudim. V rámci zahraniční spolupráce škola pořádá výmenné akce pro žáky se školou v Prešově na Slovensku.

Kromě finančních prostředků poskytnutých zřizovatelem a ze státního rozpočtu škola získává další finanční prostředky především z projektů, jako jsou například Šablony pro SŠ a VOŠ I a II a Implementace krajského akčního plánu Pardubického kraje I a II. V rámci hlavní činnosti je pronajímána veřejnosti tělocvična, formou doplňkové činnosti jsou realizovány jednooborové kurzy. Škola realizuje jako autorizovaná osoba podle zákona č.179/2006, o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání zkoušky pro ověření profesních kvalifikací.

Přestože jsou žáci náležitou formou poučováni o bezpečnosti při pobytu ve škole, venku i při akcích pořádaných školou, je školní úrazovost nad celostátním průměrem (zejména v tělocvičně a v průběhu odborného výcviku). Opatření ke snižování úrazovosti jsou přijímána.

Hodnocení průběhu vzdělávání

U většiny všeobecně vzdělávacích předmětů učitelé stanovovali pedagogické cíle, kterých mají žáci svojí činností dosáhnout. Navazovali na jejich předchozí znalosti a v mnoha

případech žáky přiměřeně motivovali. Aktivitu žáků a jejich spolupráci v některých hodinách zvyšovalo zařazování metody brainstormingu, práce ve dvojicích, uplatňování praktických příkladů z praxe, pokládání otevřených problémových otázek nebo vedení ke kritickému myšlení. Činnostní učení významně posilovalo logické myšlení a uvažování v souvislostech. V několika hodinách pedagogové zařazovali různé zajímavosti, které se vztahovaly k tématu, čímž vhodně podněcovali zájem žáků. Učitelé často vyjadřovali důvěru ve znalosti žáků, pozitivem byla podpora poskytování vzájemné vrstevnické pomoci, zpětné vazby a sebehodnocení žáků. Ve většině hodin byla zaznamenána příjemná pracovní atmosféra. Funkční a přínosné bylo doprovázení výkladu názornými pomůckami a didaktickou technikou i důraz na porozumění cizím pojmem. Zveřejňování probíraného učiva, prezentací a úkolů v aplikaci Microsoft Teams umožňuje bezproblémové zapojení žáků po nemoci a žáků s rizikem neúspěchu. V několika hodinách učitelé zaměňovali pedagogické cíle za téma hodiny, motivování opomíjeli. Výuka probíhala v těchto hodinách převážně formou méně efektivní frontální formy, při které byli aktivní více učitelé. Téměř sami nebo s minimem otázek připomínali minulé učivo, vykládali nové, vyvozovali vztahy i uváděli příklady z praxe. Žáci pak byli pouze příjemci informací, výraznější práce s informacemi byla zaznamenána ojediněle. Činnost žáků se zaměřovala především na opisování poznámek z prezentace, většina z nich během hodiny vůbec nepromluvila. Vlastní učení tak bylo přesunuto do doby mimo vyučování, aniž by si žáci mohli uvědomovat jeho potřebnost. Při výuce nebyla zaznamenána diferenciace práce se žáky, až na výjimky bylo se všemi žáky pracováno stejnými metodami stejným tempem. Ve struktuře většiny hospitovaných hodin chybělo aktivní upevnění učiva, jeho závěrečné shrnutí, zhodnocení práce žáků a posouzení splnění stanoveného didaktického cíle vzdělávání zaměřeného na žáka.

Hospitované hodiny teoretických odborných předmětů vykazovaly několik společných znaků. Byly vedeny odborně správně, v pohodové a přátelské atmosféře. Ve všech hodinách probíhala otevřená komunikace mezi učiteli a žáky s velmi dobrým využitím jejich již nabytých zkušeností z praktické výuky. V úvodu hodiny byl žákům většinou sdělen cíl hodiny, frontální forma výuky s výkladem učitele převažovala, doplňována kladením dobře formulovaných otázek s cílem propojit teorii s praxí, kdy žáci uměli správně odpovědět. Těžiště většiny hodin bylo na učiteli a žáci tak často byli pasivními příjemci hotových poznatků. Chyběla vhodná aktivizace žáků k práci v hodině a k dalšímu učení. Výjimkou byla hodina, ve které učitelka využila brainstormingu k navození nového tématu učiva. Metoda prokázala, že žáci umí vhodně využít již osvojené vědomosti a zkušenosti z praxe se správným použitím odborné terminologie. Účelné využití didaktické techniky bylo zaznamenáno tehdy, když vyučující podpořil výklad učiva vhodnými videoukázkami. V jedné z hodin byli žáci příkladně aktivizováni k práci ve skupinách za účelem opakování již probraného učiva a jeho fixaci. Učitelé dobře využívali vlastní pracovní listy a učební pomůcky pro podporu názornosti výkladu. Méně často bylo využíváno mezipředmětových vztahů k dalším teoretickým odborným předmětům. Ve většině hodin chyběl dostatek prostoru pro kvalitní závěr hodiny, zhodnocení dosažení stanoveného cíle a získání zpětné vazby o pochopení učiva žáky. Diferenciace zadávaných úkolů žákům s potřebou podpůrných opatření nebyla zaznamenána vůbec.

Výuka odborného výcviku byla sledována jak ve školních dílnách, tak na pracovištích smluvních partnerů. Žáci se zde zapojují do jednotlivých činností reálného gastronomického provozu, podle svých schopností jsou vedeni k samostatné tvůrčí práci. Velmi dobrá organizace odborného výcviku umožňuje žákům získávat potřebné odborné dovednosti v klasických technologiích, ale jsou také seznamováni s moderními

vývojovými trendy v jednotlivých oborech vzdělání. Pro naplňování očekávaných výstupů stanovených ve školních vzdělávacích programech daného oboru vzdělání a ročníku jsou pravidelně organizovány tzv. instruktážní dny pro žáky ve škole. Pro širší uplatnění absolventů školy na trhu práce škola pořádá pro žáky odborné kurzy (baristický a barmanský). Žáci ve sledované praktické výuce prokazovali velmi dobré dovednosti ve svém oboru. Byli vedeni k zodpovědnosti a ke kvalitě při plnění zadaných samostatných úkolů, při skupinové práci dovedli dobře spolupracovat a navzájem si pomáhat. V průběhu činností poskytovala většina učitelů žákům zpětnou vazbu k správnosti provedení, v závěrečném hodnocení pracovního dne je vedli k sebereflexi jejich výkonu, k poučení se z chyby, vhodně je motivovali k dalšímu učení.

Nastavením funkčních pravidel a delegováním konkrétních kompetencí na jednotlivé pedagogy škola zajíšťuje zároveň kontrolu jejich dodržování i na smluvních pracovštích. Jejich technická vybavenost plně odpovídá požadavkům na přípravu žáků do běžné praxe. Přinosem pro praktickou výuku je postupné vybavování školních dílen moderními technologiemi.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Škola s výsledky vzdělávání žáků průběžně pracuje, vyhodnocuje je a vedení školy přijímá účinná opatření k jejich zlepšení. Prospěch žáků je pravidelně monitorován a hodnocen na pedagogických radách. Škola vyhodnocuje neúčast žáků ve vyučování, průběžně přijímá opatření, která byla ve většině případů účinná. Omluvená ani neomluvená absence žáků není primární přičinou neúspěchu žáků ohrožených školní neúspěšností (v průměru 106 omluvených hodin na žáka za školní rok 2020/2021, i když v několika třídách oboru vzdělání zakončených závěrečnou zkouškou dosáhla v průměru více než 150 zameškaných hodin na žáka).

V oborech vzdělání zakončených maturitní zkouškou neprospělo ve školním roce 2020/2021 přibližně 11 %, v oborech vzdělání zakončených závěrečnou zkouškou neprospělo více než 16 %. Naopak 6 % žáků oborů vzdělání zakončených maturitní zkouškou a 13 % žáků oborů vzdělání zakončených závěrečnou zkouškou prospělo s vyznamenáním. Při hodnocení bylo zohledněno doporučení MŠMT k pozitivnímu hodnocení po období distančního vzdělávání z důvodů pandemie COVID-19. Ke společné části maturitní zkoušky bylo v roce 2021 přihlášeno celkem 37 žáků. Z nich tři se společné části nezúčastnili, jeden neuspěl ani po podzimním termínu. Hrubá neúspěšnost (podíl žáků, kteří nekonali společnou část maturitní zkoušky nebo neuspěli, z celkového počtu přihlášených žáků) činila 10,8 %. Na vykonání maturitní zkoušky jsou žáci včas připravováni, učitelé se zaměřují na opakování a zvýšené procvičování učiva, které působilo obtíže v předchozích letech. Žáci maturitních ročníků měli možnost využít doučování v matematice, českém jazyce a cizím jazyce. Pro žáky posledního ročníku oborů zakončených závěrečnou zkouškou byla určena doučování v odborných předmětech. Z celkového počtu 40 žáků oboru vzdělání 29-54-H/01 Cukrář a 65-51-H/01 Kuchař – číšník, kteří zahájili třetí ročník ve školním roce 2020/2021, konalo závěrečnou zkoušku 33 žáků, prospělo 28 žáků a 5 žáků s vyznamenáním. Hrubá neúspěšnost (podíl žáků, kteří nekonali závěrečné zkoušky nebo neuspěli, z celkového počtu žáků třetího ročníku na začátku školního roku) činila 17,5 %.

Zpětnou vazbu o úrovni znalostí a dovedností žáků poskytují škole rovněž výsledky v soutěžích nebo projektech. V posledních dvou letech však došlo k výraznému omezení těchto aktivit v souvislosti s opatřeními souvisejícími s epidemií COVID-19. V loňském

roce škola dosáhla pěkných úspěchů například v ekonomické olympiadě, kdy dva žáci postoupili do krajského kola. Získané vědomosti a dovednosti žáci využívají také při odborných soutěžích, ve kterých dosahují dlouhodobě velice dobrých výsledků (v září letošního školního roku obsadila žákyně třetího ročníku v oboru 29-54-H/01 *Cukrář* první místo v celorepublikové soutěži).

Závěry

Vývoj školy

- Další zlepšení prostorových a materiálních podmínek školy,
- modernizace pracoviště praktického vyučování,
- navýšení počtu žáků v oborech vzdělání s maturitní zkouškou.

Silné stránky

- Účelné delegování pravomocí v rámci vedení školy,
- převážně účinné nastavení kontrolního systému a hospitační činnosti,
- příjemná pracovní atmosféra vzdělávacího procesu,
- funkční zajištění odborného výcviku na smluvních pracovištích,
- seznamování žáků s moderními technologiemi v odborném výcviku.

Slabé stránky a/nebo příležitosti ke zlepšení

- Chybějící výraznější diferenciace obtížnosti zadávaných úkolů pro žáky s rychlejším nebo pomalejším pracovním tempem v teoretickém vyučování,
- menší míra využití aktivizačních metod, malé zapojení žáků do výuky,
- méně časté zařazování závěrů hodin, jejichž součástí by bylo zhodnocení splnění didaktického cíle zaměřeného na žáka a zjišťování zpětné vazby ze strany žáků.

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

- Věnovat zvýšenou pozornost diferenciaci ve výuce s ohledem na výukové možnosti žáků,
- klást větší důraz na práci s vědomostními, dovednostními i postojovými cíli, vyhodnocování učebního pokroku žáků a vedení žáků k sebehodnocení,
- zajistit další vzdělávaní učitelů zaměřené na aktivizační metody a práci žáků v hodinách,
- nastavit strategii pro účelnější práci se závěry hodin.

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá řediteli školy ve lhůtě do 30 dnů přijmout adekvátní opatření k prevenci nedostatků zjištěných při inspekční činnosti a ve stejné lhůtě písemně informovat Českou školní inspekci, jaká byla přijata opatření.

Zprávu zašlete na adresu Česká školní inspekce, Pardubický inspektorát, Sukova třída 1556, 530 02 Pardubice, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.e@csicr.cz s připojením elektronického podpisu.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Výpis z rejstříku škol a školských zařízení ze dne 4. 1. 2022
2. Školní řád střední školy s účinností od 1. 10. 2020
3. Dlouhodobý plán rozvoje školy 2019 – 2023
4. Plán kontrolní a hospitační činnosti, školní rok 2021/2022
5. Školní vzdělávací programy jednotlivých oborů vzdělání platné ve školním roce 2021/2022
6. Dokumenty o realizaci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků, školní rok 2021/2022 (výběr)
7. Zápis z jednání pedagogické rady, školní rok 2021/2022
8. Rozvrhy hodin tříd a učitelů, školní rok 2021/2022
9. Třídní výkazy a matrika, školní rok 2021/2022 (výběr)
10. Třídní knihy, školní rok 2021/2022 (výběr)
11. Personální dokumentace k odborné kvalifikaci pedagogických pracovníků (výběr)
12. Deník evidence odborného výcviku (vzorek) vedený ve školním roce 2021/2022
13. Deník evidence praktického vyučování žáka (vzor)
14. Organizační zajistění odborného výcviku žáků SOŠ a SOU obchodu a služeb Chrudim platné od 1. 9. 2021
15. Smlouva o obsahu, rozsahu a podmínkách praktického vyučování žáků středních škol a středisek praktického vyučování (vzorek) platná ve školním roce 2021/2022 včetně příloh (Pokyny pro instruktory odborného výcviku ze dne 30. 8. 2021, seznam žáků, odměňování žáků)
16. Doklady z oblasti bezpečnosti práce a ochrany zdraví (výběr)
17. Dokumentace výchovného poradenství a preventivních programů, školní rok 2021/2022
18. Dokumentace žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, školní rok 2021/2022
19. Dokumentace k ukončování vzdělávání žáků, školní rok 2020/2021
20. Výroční zpráva o činnosti školy, školní rok 2020/2021
21. Inspekční zpráva, čj. ČŠIE-512/15-E, ze dne 29. 5. 2015

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu, Česká školní inspekce, Pardubický inspektorát, Sukova třída 1556, 530 02 Pardubice, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.e@csicer.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitele inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

PhDr. Martina Černá, školní inspektorka,
vedoucí inspekčního týmu

Mgr. Jaroslav Loučka, školní inspektor

Bc. Lenka Kalinová, kontrolní pracovnice

Mgr. Hana Rozsypalová, školní inspektorka

Mgr. Alena Kloučková, odborník na gastronomii

PhDr. Martina Černá v. r.

Mgr. Jaroslav Loučka v. r.

Bc. Lenka Kalinová v. r.

Mgr. Hana Rozsypalová v. r.

Mgr. Alena Kloučková v. r.

V Pardubicích 21. 1. 2022

Datum a podpis ředitele školy potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

Mgr. Jaroslav Kořínek, ředitel školy

Mgr. Jaroslav Kořínek v. r.

V Chrudimi 8. 2. 2022